

Da Bogen fortrinsvis er skrevet for tyske Læsere, er det naturligt at det hovedsagelig er tyske Trafikforhold, der omhandles, og i Afsnittet om Bilbefordringen faar man udførlige Oplysninger om, hvorledes Konkurrence-spørgsmaalet mellem Baner og Biler er løst i dette Land. Bortset fra enkelte statslige Ordninger af Trafikvæsenet vil dette bære de samme Hovedpræg i de forskellige Lande, og derfor vil den foreliggende Fremstilling meget vel kunne læses af danske Læsere med Fordel. Dette gælder endnu mere Bogens Omtale af Befordringsbestemmelserne, der ganske naturligt maa være ret ensartede i de forskellige Lande som Følge af Befordringens Betydning for den internationale Omsætning.

Foruden selve Befordringen omhandler Bogen ogsaa andre Forhold, som er knyttet til Befordringen af Gods, saaledes Omladningsforhold, Lagerhusvirksomheden, herunder Toldforhold, og endelig er Speditørvirksomheden gjort til Genstand for en Omtale. Som Karakteristik af den dybtgaaende Behandling som Forfatteren giver Bogens enkelte Afsnit kan anføres, at hele den Teknik, der knytter sig til Omladningsforhold er udførlig behandlet lige fra den almindelige Sækkevogn til de mere komplicerede Læsesmidler som Kraner, Paternosterværk og Rørbefordring.

Det kan ikke her lade sig gøre at komme ind paa en nærmere Redegørelse for de enkelte Trafikmidler, men for at give et Indtryk af den Side af Bogens Indhold, som har mest direkte Interesse for Købmændene, skal lige fremhæves nogle enkelte af de for Banerne gældende Befordringsbestemmelser som Bogen omhandler. Den giver en Oversigt over de forskellige Befordringsmaader, Oplysning om Ledsagelsespapirer, Raadighedsretten over Godset, Forsikringsbestemmelser, Regler for Ind- og Udlevering, Leveringsfrister, Omekspedition og direkte Indskrivning til fremmed Baner, mulig Erstatning ved Forsendelse og Tab af Godset og Gebyrer for særlige Ydelser.

Er som foran antydnet den mere almindelige Beskrivelse maaske lidt vel omfattende, havde det paa den anden Side været naturligt at gøre noget mere ud af Banernes Tarifsystem særlig med Fremhævelse af Prisdifferentieringens Betydning for Dækning af de faste Udgifter gennem den af Banerne førte Prispolitik. En Uddybning af dette Forhold vilde have givet Forstaaelse af, hvorfor der i mange Tilfælde betales meget forskellig Pris for ensartede Ydelser.

J. A. Tork.

Carl Major Wright: ECONOMIC ADAPTATION TO A CHANGING WORLD MARKET. Ejnar Munksgaard, København 1939. 305 S.

De senere Aars økonomiske Politik har været præget af en saakaldt Krise-lovgivning, foraarsaget ved de voldsomme Svingninger i visse Varers Priser m. m.; den førte Politik har hyppigt været ret tilfældig og ugenomtænkt. Man maa derfor hilse enhver Undersøgelse velkommen, der tager den Opgave op: at anvise de mest hensigtsmæssige Veje, man kan gaa. Det er en saadan Opgave, *Carl Major Wright* har paataget sig. Det er særligt Forholdene i de smaa Lande, hvor Udenrigshandelen og dermed Ombytningsforholdet over for Udlandet spiller en forholdsvis stor Rolle for Indkomstdannelserne, han vil undersøge. *Wright* opstiller som politisk Maal den størst mulige og den mest stabile Indkomst; dette mener Forfatteren, man vil opnaa, hvis Ombytningsforholdet over for Udlandet gøres saa gunstigt

Da Bogen fortrinsvis er skrevet for tyske Læsere, er det naturligt at det hovedsagelig er tyske Trafikforhold, der omhandles, og i Afsnittet om Bilbefordringen faar man udførlige Oplysninger om, hvorledes Konkurrence-spørgsmaalet mellem Baner og Biler er løst i dette Land. Bortset fra enkelte statslige Ordninger af Trafikvæsenet vil dette bære de samme Hovedpræg i de forskellige Lande, og derfor vil den foreliggende Fremstilling meget vel kunne læses af danske Læsere med Fordel. Dette gælder endnu mere Bogens Omtale af Befordringsbestemmelserne, der ganske naturligt maa være ret ensartede i de forskellige Lande som Følge af Befordringens Betydning for den internationale Omsætning.

Foruden selve Befordringen omhandler Bogen ogsaa andre Forhold, som er knyttet til Befordringen af Gods, saaledes Omladningsforhold, Lagerhusvirksomheden, herunder Toldforhold, og endelig er Speditørvirksomheden gjort til Genstand for en Omtale. Som Karakteristik af den dybtgaaende Behandling som Forfatteren giver Bogens enkelte Afsnit kan anføres, at hele den Teknik, der knytter sig til Omladningsforhold er udførlig behandlet lige fra den almindelige Sækkevogn til de mere komplicerede Læsesmidler som Kraner, Paternosterværk og Rørbefordring.

Det kan ikke her lade sig gøre at komme ind paa en nærmere Redegørelse for de enkelte Trafikmidler, men for at give et Indtryk af den Side af Bogens Indhold, som har mest direkte Interesse for Købmændene, skal lige fremhæves nogle enkelte af de for Banerne gældende Befordringsbestemmelser som Bogen omhandler. Den giver en Oversigt over de forskellige Befordringsmaader, Oplysning om Ledsagelsespapirer, Raadighedsretten over Godset, Forsikringsbestemmelser, Regler for Ind- og Udlevering, Leveringsfrister, Omekspedition og direkte Indskrivning til fremmed Baner, mulig Erstatning ved Forsendelse og Tab af Godset og Gebyrer for særlige Ydelser.

Er som foran antydnet den mere almindelige Beskrivelse maaske lidt vel omfattende, havde det paa den anden Side været naturligt at gøre noget mere ud af Banernes Tarifsystem særlig med Fremhævelse af Prisdifferentieringens Betydning for Dækning af de faste Udgifter gennem den af Banerne førte Prispolitik. En Uddybning af dette Forhold vilde have givet Forstaaelse af, hvorfor der i mange Tilfælde betales meget forskellig Pris for ensartede Ydelser.

J. A. Tork.

Carl Major Wright: ECONOMIC ADAPTATION TO A CHANGING WORLD MARKET. Ejnar Munksgaard, København 1939. 305 S.

De senere Aars økonomiske Politik har været præget af en saakaldt Krise-lovgivning, foraarsaget ved de voldsomme Svingninger i visse Varers Priser m. m.; den førte Politik har hyppigt været ret tilfældig og ugenomtænkt. Man maa derfor hilse enhver Undersøgelse velkommen, der tager den Opgave op: at anvise de mest hensigtsmæssige Veje, man kan gaa. Det er en saadan Opgave, *Carl Major Wright* har paataget sig. Det er særligt Forholdene i de smaa Lande, hvor Udenrigshandelen og dermed Ombytningsforholdet over for Udlandet spiller en forholdsvis stor Rolle for Indkomstdannelserne, han vil undersøge. *Wright* opstiller som politisk Maal den størst mulige og den mest stabile Indkomst; dette mener Forfatteren, man vil opnaa, hvis Ombytningsforholdet over for Udlandet gøres saa gunstigt

og stabilt som muligt. Denne Betingelse kan dog kun være en blandt flere, men Forfatteren tager alene dette Forhold op til Behandling. Efter Forfatterens Mening maa det være en Statsopgave at lede Produktionen i en saadan Retning, at Eksporten bliver saa godt betalt som muligt; det private Erhvervsliv vilde ganske vist, om det overlodes til sig selv, søge hen til de mest profitable Erhverv, men diverse »sociale« Hensyn bevirker, at man finder det ønskeligt at understøtte »kriseramte« Erhverv (f. Eks. ved Told, Eksportpræmier, højere Hjemmemarkedspriser, Produktionspræmier o. l.), og derved hyppigt opretholder Produktion, som ellers vilde sygne hen. Desværre gaar Forfatteren ikke ind paa Mulighederne for at give de sociale Ydelser i en saadan Form, at de ikke hindrer den »naturlige« Tilpasning.

Forfatteren ønsker nu at anvise Staten de Forhold, som den maa tage i Betragtning, naar den skal vælge Landets Eksportvare. Antallet af saadanne Forhold er jo ikke ringe, og Forfatteren tager i sin Bogs centrale Afsnit en Del af dem op til Behandling et for et. Desværre benytter Wright en — naar Hensyn tages til Bogens Omfang — ret fortvivlende Metode. Skal han f. Eks. behandle Indkomstelasticiteten for Varer, Emigrationens Variation under Konjunkturen, Produktionsfaktorernes Udbudselasticitet eller, hvad det nu kan være, giver han om hvert af disse Spørgsmaal et lille Afsnit paa en halv Snes Sider, hvori Spørgsmaalet behandles i Almindelighed, altsaa ikke specielt i Tilknytning til Bogens Problem; Behandlingen i et saadant Afsnit antager i langt de fleste Tilfælde Karakteren af nogle ret tilfældigt valgte og forbavsende ukritisk behandlede Referater af andre Forfatteres Undersøgelser, medens Forfatterens egne Betragtninger træder helt i Baggrunden; der gøres kun smaa Forsøg paa at udrede de refererede Forfatteres Terminologi og Forudsætninger. Resultatet af denne Fremgangsmaade er, at Læseren faar et vist Kendskab til et stort Antal Undersøgelser, men faar meget lidt at vide om, hvad det altsammen vedkommer den Opgave, Forfatteren har stillet sig. Kun i enkelte Afsnit træder Forfatteren selv frem; desværre er heller ikke disse Kapitler særligt klare; kun sjældent defineres Begreberne eller klargøres Forudsætningerne. Resultatet er, at mange af Forfatterens Sætninger kommer til at virke paa Læseren som ret overfladiske Postulater, hvad de maaske ikke er.

Wright har haft det prisværdige Ønske at ville underbygge sin Fremstilling med statistiske Undersøgelser. Desværre nøjes han ogsaa her i Hovedsagen med Referater af andres Undersøgelser, saaledes at den for Forfatter og Læser lige inspirerende Vekselvirkning, der kan opstaa, naar statistisk Iagttagelse og økonomisk Teori samarbejder, i det væsentlige udebliver.

Paa Bogens Side 265 kommer Forfatteren frem til sin Konklusion; den lyder saaledes: »In order to combine these two objectives, high and stable income, it is necessary to promote the production of commodities with a high income elasticity coefficient of demand, so that the long-period dynamic development which should constantly lead to higher incomes will cause a greater demand for the commodities in question, as well as those with a high price elasticity coefficient of demand, so that a price reduction in a period of depression with falling incomes will cause a comparatively large increase in the demand for these commodities. Both criteria are satisfied by the so-called »new« commodities of any period. With regard to supply it is important in the first place that the proportion of the world

production of a certain commodity produced by the national unit should not be so great that an increased supply from this unit alone will cause a considerable decline in price. Secondly it is important that the other national suppliers should have a high price elasticity coefficient of supply so that if a price fall should occur they would quickly be able to curtail production to such an extent that a reverse price movement would be started». Forfatterens Idé bygger saaledes øjensynligt paa et Samfund i Udvikling, hvor det bl. a. gælder om at tilegne sig de Differentialindkomster, der kan opstaa, inden udbudt Mængde har tilpasset sig den efterspurgte. Forfatterens Konklusion kan nok give Anledning til Spørgsmaal; et Par Stykker af dem: Er det givet, at Indkomsten i det lange Løb vil være stigende? og paa alle Markeder? Vil den af Wright ønskede store Udbudselasticitet hos Konkurrenterne ikke bevirke, at den eventuelle Prisstigning, som den stigende Efterspørgsel fra Importmarkederne volder, ogsaa omsætter sig i væsentlig større Produktion fra Konkurrenterne, hvorved Prisforhøjelsen bliver ringe? Hvad det kommer an paa, maa vel være, at Konkurrenterne reagerer langsomt, naar Efterspørgselen stiger, men hurtigt, naar den falder; Spørgsmaalet om en Produktion kan betale sig, maa vel for en Del bero paa en Sammenligning af Reaktionshastighederne for Udbudets Reaktion i Ud- og Indland. En Omtale af saadanne Hastigheder kommer Forfatteren imidlertid ikke nærmere ind paa. Bogen mangler ogsaa en nøjere Afvejning af den Vægt, man skal tillægge de forskellige Momenter; dette vil ellers i Praksis være af overordentlig stor Betydning, for det skulde dog være et meget stort Held, om man kunde finde en Vare, der i enhver Hensende var den bedst egnede.

Bogen slutter med en kort og ganske interessant Beskrivelse af nogle Tilpasningsprocesser i Bulgarien.

Kjeld Philip.

Otto Schroeder: KOSTENSENKUNG UND LEISTUNGSSTEIGERUNG. C. E. Poeschel Stuttgart 1938. 147 S.

En større Virksomhed vil Dag for Dag staa overfor et med de vekslende Prisrelationer stadigt skiftende Tilpasningsproblem, og den vil, naar Virksomheden vokser, og Markedet bliver mere uoverskueligt, vanskeligere kunne disponere paa Grundlag af Intuition, og den maa derfor i stigende Grad benytte Statistiken som Hjælpemiddel. Herom siger Forfatteren: »Eine genaue Kontrolle aller betrieblichen Funktionen und eine Steigerung ihres Wirkungsgrades ist nur zu erreichen mit Hilfe einer planmässig betriebenen Statistik«. Af Driftsstatistikens forskellige Omraader beskæftiger Forfatteren sig kun med dem, der er angivet i Bogens Titel; Behandlingen er ikke teoretisk, men den tager praktisk paa de Problemer, som en Virksomhed staar overfor, naar den vil forøge sin Effektivitet og Rentabilitet. Lederen af en Virksomheds statistiske Afdeling vil i mange Tilfælde kunne høste Vejledning til det daglige Arbejde gennem de foreslaaede Tabeller og Arbejdskort.

P. P. Sveistrup.

Fritz Croner: DE SVENSKA PRIVATANSTÄLLDA. En sociologisk Studie. Stockholm 1939. Kooperativa Förbundets Bokförlag. 474 S.

F. Croner afviser Spekulation og Konstruktion i Sociologien, men gaar ind for »objektiv og kontrollabel Beskrivelse af Fænomenerne« (S. 12); han